

METODIKA

K POSTUPU DRÁŽNÍHO ÚŘADU PŘI SPRÁVNÍM TRESTÁNÍ OSOB ŘÍDÍCÍCH DRÁŽNÍ VOZIDLO NA DRÁZE CELOSTÁTNÍ, REGIONÁLNÍ NEBO MÍSTNÍ ANEBO NA VLEČCE

I. Úvod

1. Dne 1. února 2022 nabývá pod č. 426/2021 Sb. účinnosti novela zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o dráhách“). Tato novela vkládá do zákona o dráhách nové ustanovení § 46t, které stanovuje nové povinnosti pro osoby řídící drážní vozidlo na dráze celostátní, regionální nebo místní anebo na vlečce (dále jen „strojvedoucí“). V návaznosti na to novela vkládá nové odstavce do § 50 zákona o dráhách, které zakotvují nové skutkové podstaty přestupků fyzických osob a sankce za tyto přestupky.
2. V rámci projednávání návrhu novelizace v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR Ministerstvo dopravy přislíbilo zpracování metodiky ke správnímu trestání strojvedoucích, zejm. pokud jde o aplikaci správního uvážení při stanovení výše sankce. Předmětná metodika je obsahem tohoto materiálu.

II. Povinnosti osob řídících drážní vozidlo na dráze celostátní, regionální nebo místní anebo na vlečce a přestupky

1. Dle § 46t zákona o dráhách po novele osoba řídící drážní vozidlo na dráze celostátní, regionální nebo místní anebo na vlečce:
 - a) musí zastavit drážní vozidlo včas před návěstí zakazující jízdu,
 - b) musí ohlásit dojetí drážního vozidla do místa se zjednodušenou organizací drážní dopravy osobě pověřené provozovatelem dráhy a řídit se jejím pokynem směřujícím k řízení drážního vozidla,
 - c) se musí podrobit na výzvu drážního správního úřadu orientačnímu vyšetření nebo odbornému lékařskému vyšetření podle zákona o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek,
 - d) musí mít u sebe při řízení drážního vozidla doklad osvědčující oprávnění k jeho řízení na této dráze, je-li pro řízení drážního vozidla na této dráze tímto zákonem vyžadován, a
 - e) musí na výzvu drážního správního úřadu předložit doklad podle písmene d).
2. Porušení povinností uvedených v § 46t zákona o dráhách po novele je pak klasifikováno v § 50 odst. 5 zákona o dráhách po novele jako přestupek fyzické osoby, s tím, že za tyto přestupky je možné uložit pokutu do výše 5 000 až 50 000 Kč. Dle § 52a zákona o dráhách tyto přestupky projednává Drážní úřad.

3. Při projednávání přestupků se uplatní obecná úprava odpovědnosti za přestupky dle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“).

III. Obecný postup Drážního úřadu při projednávání přestupků dle § 50 odst. 5 zákona o dráhách po novele

III.1. Zjištění přestupku a zahájení řízení

1. Drážní úřad zahájí řízení o každém přestupku, o kterém se dozví.
2. **Předpokládá se, že informaci o možném přestupku dle § 50 odst. 5 písm. a), b) zákona o dráhách po novele předá Drážnímu úřadu Drážní inspekce, a to bezodkladně od zjištění okolností, které zakládají důvodné podezření, že přestupek byl spáchán.** Oba přestupky naplňují definici mimořádné události ve smyslu § 49 odst. 1 zákona o dráhách, kterou je dle § 49 odst. 3 zákona o dráhách provozovatel dráhy a dopravce povinen oznámit Drážní inspekci, zákon o dráhách ale nestanoví povinnost provozovatele dráhy ani dopravce informovat o mimořádné události Drážní úřad. V souladu s ust. § 73 zákona o odpovědnosti za přestupky Drážní inspekce oznámí Drážnímu úřadu důvodné podezření, že byl spáchán přestupek, o kterém se dozvěděla v rámci své činnosti a k jehož projednání není sama příslušná.
3. **Přestupky dle § 50 odst. 5 písm. c), d), e) zákona o dráhách po novele Drážní úřad zpravidla zjistí sám při výkonu státního dozoru.** V souladu s § 81 zákona o odpovědnosti za přestupky mohou být skutečnosti zjištěné při kontrole jediným podkladem rozhodnutí o přestupku.
4. Řízení o přestupku Drážní úřad zahájí v souladu s § 78 zákona o odpovědnosti za přestupky doručením oznámení o zahájení řízení podezřelému ze spáchání přestupku nebo ústním vyhlášením takového oznámení, o němž vydá účastníkům řízení na požádání potvrzení.
5. Drážní úřad ověří, zda jde vůbec o přestupek a tedy zda je třeba zahajovat řízení, k tomu využije i vyhodnocení příslušného dopravce. O přestupek nejde např. tehdy, pokud návěstní znak zakazující další jízdu či prikazující snížení rychlosti není řádně (tj. včas či vůbec) předvěstěn (tzv. „padák“ čili náhlá změna návěstního znaku).

III.2. Posouzení znaků skutkové podstaty přestupku

a) Formálně-materiální pojetí přestupku

1. Formálním znakem přestupku je naplnění skutkové podstaty stanovené zákonem o dráhách po novele, zatímco znakem materiálním je společenská škodlivost přestupku.
2. Pouhé naplnění formálních znaků přestupku nepostačuje a spáchaný čin musí být v konkrétním případě společensky škodlivým, aby byl kvalifikován jako přestupek.
3. Pokud se k okolnostem jednání, jež naplní formální znaky skutkové podstaty přestupku, přidruží takové další významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti, nedojde

k naplnění materiálního znaku přestupku a takové jednání potom nemůže být označeno za přestupek.

b) **Zavinění**

1. K odpovědnosti fyzické osoby za přestupek postačí, jedná-li tak z nedbalosti (§ 15 odst. 1 a odst. 3 písm. a), b) zákona o odpovědnosti za přestupky).
2. **V případě, že Drážní úřad dojde k závěru, že přestupek byl spáchán úmyslně (§ 15 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky), uloží vždy pokutu při horní hranici zákonem stanovené sazby.** Rovněž vyhodnotí (především v případě přestupků dle § 50 odst. 5 písm. a), b) zákona o dráhách po novele), zda zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin, a případně v souladu s § 64 odst. 1 písm. a) zákona o odpovědnosti za přestupky věc bezodkladně předá orgánu činnému v trestním řízení.

c) **Nepříčetnost**

1. V souladu s § 19 zákona o odpovědnosti za přestupky Drážní úřad vyhodnotí, zda podezřelý ze spáchání přestupku za něj není odpovědný, protože v době jeho spáchání nemohl rozpoznat pro duševní poruchu protiprávnost svého jednání nebo své jednání ovládat. **Odpovědnosti se však nezavazuje osoba, která se do stavu nepřičetnosti přivedla, byť i z nedbalosti, užitím návykové látky** (alkohol, omamné a psychotropní látky a ostatní látky způsobivé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování).

d) **Omyl právní**

1. Drážní úřad v souladu s § 17 zákona o odpovědnosti za přestupky posoudí, zda podezřelý ze spáchání přestupku nejednal v právním omylu (tedy že nevěděl, že jeho čin je protiprávní, nemohl-li se tohoto omylu vyvarovat).
2. **V případě přestupků dle § 50 odst. 5 zákona o dráhách po novele je existence právního omylu u strojvedoucího fakticky vyloučena, neboť strojvedoucí se může omylu vyvarovat, když povinnost znát právní předpisy vztahující se k provozu na dráze plyne z požadavků na všeobecnou odbornou způsobilost strojvedoucího, kterou prokazuje každý strojvedoucí za účelem získání licence (viz § 45 odst. 1 zákona o dráhách a § 2 odst. 2 a přílohu č. 1 vyhlášky č. 16/2012 Sb.).**

e) **Okolnosti vylučující protiprávnost**

1. Drážní úřad v souladu s § 24 až § 28 zákona o odpovědnosti za přestupky vyhodnotí, zda podezřelý ze spáchání přestupku nejednal za existence některé okolnosti vylučující protiprávnost jeho jednání.
2. **V případě přestupků dle § 50 odst. 5 zákona o dráhách po novele z okolností vylučujících protiprávnost připadá v úvahu prakticky pouze krajní nouze,** tedy takové jednání, kterým někdo odvrací jiné nebezpečí, nelze-li toto nebezpečí odstranit jinak nebo následek způsobený tímto odvracením je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, nebo byl-li ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet.

3. O přestupek tedy zpravidla nepůjde například v případě, kdy strojvedoucí nezastaví vozidlo před návěstí, protože tím odvrací srážku s jiným pohybujícím se vozidlem, a zároveň tím neohroží jiná vozidla.

III.3. Kritéria pro stanovení druhu a výše správního trestu

a) **Druhy správního trestu**

1. Za některý z přestupků uvedených v § 50 odst. 5 zákona o dráhách po novele může Drážní úřad s ohledem na pravidla obsažená v § 45 až § 50 zákona o odpovědnosti za přestupky uložit následující správní tresty:
 - **napomenutí,**
 - **pokuta.**
2. Za přestupek dle § 50 odst. 5 písm. a), b) je možné dále uložit i **zákaz činnosti do 1 roku** spočívající v zákazu řízení drážního vozidla, byl-li spáchán alespoň dvakrát v období 1 roku před spácháním posledního přestupku.
3. S ohledem na skutečnost, že dle § 36 zákona o odpovědnosti za přestupky nelze uložit napomenutí spolu s pokutou, bude uložen vždy pouze jeden z těchto dvou možných trestů. Zákaz činnosti může být uložen s každým z těchto trestů.
4. Od uložení správního trestu může Drážní úřadu **upustit**, jestliže vzhledem k závažnosti přestupku, okolnostem jeho spáchání a osobě přestupce lze důvodně očekávat, že již samotné projednání přestupku postačí k jeho nápravě.

b) **Obecná kritéria pro stanovení druhu a výše správního trestu**

1. Při určení druhu trestu a jeho výměry v každém případě musí Drážní úřad zohlednit kritéria stanovená v § 37 a násl. zákona o odpovědnosti za přestupky. **Měl by tedy zohlednit povahu a závažnost přestupku, přitěžující a polehčující okolnosti, osobní poměry pachatele atd.**
2. **Při hodnocení povahy a závažnosti přestupku** Drážní úřad především zohlední, zda v důsledku přestupku došlo ke vzniku škody na majetku, zranění nebo omezení provozu na dráze, případně zda jednáním pachatele bylo ohroženo zdraví osob. Rovněž zohlední vnější okolnosti, za kterých se přestupek stal (například snížená viditelnost, zhoršené adhezní podmínky apod.). Dále zohlední druh a míru zavinění pachatele – jak bylo uvedeno výše, v případě úmyslného jednání uloží pokutu při horní hranici zákonné sazby, popřípadě zváží, zda není na místě pro podezření ze spáchání trestného činu předat věc orgánům činným v trestním řízení.
3. **Za polehčující okolnosti** bude Drážní úřad považovat, pokud strojvedoucí odvracel nebezpečí, aniž by byly naplněny podmínky krajní nouze, snahu strojvedoucího odstranit škodlivý následek nebo mu zabránit, míru spolupráce s provozovatelem dráhy, Drážní inspekcí a Drážním úřadem po spáchání přestupku, případně to, že přestupek sám oznámil a při jeho objasňování účinně napomáhal. Existence jedné nebo více polehčujících okolností bez existence přitěžujících okolností by měla vést k uložení trestu napomenutí, případně pokuty při spodní hranici sazby.

4. **Za přitěžující okolnosti** bude Drážní úřad považovat, pokud pachatel obdobný přestupek již jednou nebo vícekrát spáchal v posledních 3 letech nebo spáchal více přestupků. Existence jedné nebo více přitěžujících okolností by bez existence polehčujících okolností měla vést k uložení pokuty nad třetinou zákonné sazby.

c) Zohlednění pracovněprávního postihu

1. **Za specifické kritérium při stanovování sankce bude Drážní úřad považovat skutečnost, zda pachatel byl za přestupek postížen sankcí uloženou mu v rámci pracovněprávního vztahu s dopravcem.**
2. Drážní úřad si v rámci řízení o přestupku vyžádá od dopravce informaci o tom, zda strojvedoucího v rámci pracovněprávního vztahu postihl za škodu způsobenou jednáním, v němž je spatřováno naplnění skutkové podstaty přestupku dle § 50 odst. 5 zákona o dráhách po novele. Neposkytne-li dopravce Drážnímu úřadu tuto informaci, tíží prokázání této skutečnosti strojvedoucího. **Bude-li v řízení o přestupku prokázáno, že strojvedoucímu byla uložena pracovněprávní sankce a její výše byla totožná nebo velmi blízce korespondující se zamýšlenou výší pokuty za přestupek, o němž je řízení vedeno, uloží Drážní úřad trest napomenutí** (s výjimkou přestupku dle § 50 odst. 5 písm. c) zákona o dráhách po novele). Za polehčující okolnost nelze považovat přezkoušení ze zvláštní odborné způsobilosti.
3. V případě, že Drážní úřad dospěje k závěru, že pracovněprávní sankce není odpovídající a je tedy na místě uložit pokutu, v rozhodnutí o přestupku tento svůj závěr podrobně odůvodní. Výši pokuty pak Drážní úřad přizpůsobí charakteru a výši byť neodpovídající pracovněprávní sankce, zpravidla uloží pokutu při spodní hranici zákonné sazby.
4. S ohledem na nutnost zajistit odpovídající účinek sankce, který s prodlužující se dobou od spáchání přestupku klesá, zohlední Drážní úřad zpravidla pouze pracovněprávní sankce uložené do 3 měsíců od zjištěného spáchání přestupku. Lhůtu 3 měsíců Drážní úřad považuje za dostatečné rozmezí, v němž může dojít k uložení pracovněprávního postihu.
5. V případě, že dopravce Drážnímu úřadu informaci o pracovněprávní sankci neposkytne, je výlučně povinností strojvedoucího, aby v případě, že byl sankcionován v rámci pracovněprávního vztahu, tvrdil a prokázal, že mu byl uložen pracovněprávní postih, včetně jeho výše, za to konkrétní jednání, jenž je předmětem řízení o přestupku. **Prokáže-li strojvedoucí, že mu byla uložena pracovněprávní sankce a v jaké výši, Drážní úřad bude postupovat stejně, jako by tuto informaci obdržel od dopravce.**
6. Zohlednění pracovněprávní sankce je specifické kritérium. I v případě, že pracovněprávní sankce strojvedoucímu uložena nebude, Drážní úřad uloží pouze trest napomenutí, bude-li to odpovídat povaze a závažnosti přestupku, polehčujícím okolnostem nebo osobním poměrům pachatele. **Jinak řečeno, toto kritérium bude zohledněno pouze v případě přestupků, kde by pro jejich závažnost a okolnosti případu dospěl Drážní úřad k závěru, že je na místě uložit pokutu.**

d) Ukládání trestu zákazu činnosti

1. Za přešupek dle § 50 odst. 5 písm. a), b) zákona o dráhách po novele lze uložit dle § 50 odst. 7 zákona o dráhách po novele trest zákazu činnosti v délce do 1 roku spočívající v zákazu řízení drážního vozidla, byl-li přešupek spáchán alespoň dvakrát v období jednoho roku.
2. Drážní úřad bude při rozhodování o uložení trestu zákazu činnosti vždy postupovat obezřetně a **tento trest uloží zejména, bude-li to nutné k zajištění bezpečnosti a předcházení škodám, tzn. především v případě závažného následku porušení povinností strojvedoucího, a/nebo budou-li existovat významné přitěžující okolnosti či v případě opakovaného jednání strojvedoucího z hrubé nedbalosti.**
3. V případech, kdy půjde o nedbalostní jednání, a nebudou dány závažné přitěžující okolnosti, Drážní úřad k uložení zákazu činnosti nepřistoupí, ledaže se strojvedoucí bude přestupků dopouštět opakovaně s velkou frekvencí bez významného vlivu okolností nezávislých na vůli strojvedoucího, s přihlédnutím k osobě strojvedoucího a jeho chování před skutkem a po skutku. (Drážní úřad uložení trestu zákazu činnosti zváží například v situaci, kdy strojvedoucí několikrát za rok projede návěstidlo za dobré viditelnosti.)
4. **Budou-li dány výjimečné okolnosti případu, pak Drážní úřad je povinen zvážit uložení zákazu činnosti i v případech, kdy bude strojvedoucí postižen pracovněprávní sankcí, která však neomezí jeho možnost řídit drážní vozidlo, a své konečné rozhodnutí, ať už zakazující činnost či nikoli, odůvodní.**

III.4. Průběh řízení a rozhodnutí o přestupku

1. Za účelem zjednodušení a urychlení projednávání přestupků bude Drážní úřad, v případech, kdy to bude možné, využívat tzv. zvláštních druhů řízení a o přestupcích bude rozhodovat primárně příkazem nebo příkazem na místě dle § 90 a § 91 zákona o odpovědnosti za přestupky. Příkazem na místě bude Drážní úřad rozhodovat především v případech přestupků dle § 50 odst. 5 písm. c), d), e) zákona o dráhách po novele, které zjistí při výkonu státního dozoru, vyhodnotí-li, že postačí uložení pokuty do výše 10 000 Kč a obviněný bude s uložení pokuty souhlasit. Obviněný v takovém případě obdrží příkazový blok v souladu s § 92 zákona o odpovědnosti za přestupky.
2. **Při ukládání pokuty příkazem na místě Drážní úřad vždy strojvedoucího srozumitelně poučí o následcích podpisu příkazového bloku, především o nemožnosti podat proti příkazu na místě odpor a nemožnosti soudního přezkumu.**

IV. Postup Drážního úřadu při projednávání konkrétních přestupků

IV.1. Nezastavení drážního vozidla včas před návěstidlem, neohlášení dojetí do místa se zjednodušenou organizací dráhy, neřízení se pokyny osoby pověřené provozovatelem dráhy (§ 50 odst. 5 písm. a), b) zákona o dráhách)

1. Dle § 46t odst. 1 zákona o dráhách po novele je strojvedoucí povinen zastavit drážní vozidlo včas před návěstí zakazující jízdu. Porušení této povinnosti je přestupkem

dle § 50 odst. 5 písm. a) zákona o dráhách po novele, dle § 50 odst. 6 písm. b), § 50 odst. 7 zákona o dráhách po novele lze za něj uložit pokutu do výše 10 000 Kč nebo trest zákazu činnosti.

Níže jsou specifikovány typové situace, k nimž v praxi nejčastěji dochází, spolu s orientačním vymezením předpokládané výměry sankce, jež však musí vždy důsledně zohledňovat veškeré okolnosti konkrétního případu, (zejména) uvedené v kapitole III.

Bližší specifikace přestupku dle § 46t odst. 1	Případná sankce
<ul style="list-style-type: none"> • Projetí návěstidla za jízdy vlaku (posunu) bez následků a škody, kdy strojvedoucí zastavil sám • Projetí návěstidla za jízdy vlaku (posunu) s následky, kdy hnací vozidlo je zastaveno zaměstnanci provozovatele dráhy či jiným způsobem, případně návěstí následujícího návěstidla bez ohledu, zda došlo ke škodě či nikoliv) 	<p>v případě peněžité sankce v dolní polovině sazby</p> <p>v případě spáchání přestupku alespoň 2x v období 1 roku sazba při horní hranici</p> <p>v případě peněžité sankce v dolní polovině sazby</p> <p>v případě spáchání přestupku alespoň 2x v období 1 roku trest zákazu řízení</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Projetí návěstidla za jízdy vlaku (posunu) s následky nebo škodou do 1 mil. Kč, kdy strojvedoucí zastavil sám 	<p>v případě peněžité sankce v horní polovině sazby</p> <p>v případě spáchání přestupku alespoň 2x v období 1 roku sazba při horní hranici</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Projetí návěstidla za jízdy vlaku (posunu), kdy dojde ke srážce nebo vykolejení drážních vozidel nebo dojde k újmě na zdraví či vzniku škody nad 1 mil. Kč 	<p>sazba při horní hranici</p> <p>v případě spáchání přestupku alespoň 2x v období 1 roku trest zákazu řízení</p>

2. Dle § 46t odst. 2 zákona o dráhách po novele je strojvedoucí povinen ohlásit dojetí drážního vozidla do místa se zjednodušenou organizací drážní dopravy osobě pověřené provozovatelem dráhy a řídit se jejím pokynem směřujícím k řízení drážního vozidla. Porušení této povinnosti je přestupkem dle § 50 odst. 5 písm. b) zákona o dráhách po novele, dle § 50 odst. 6 písm. b), § 50 odst. 7 zákona o dráhách po novelizaci za něj lze uložit pokutu do výše 10 000 Kč nebo trest zákazu činnosti.
3. Jak již bylo uvedeno výše, o těchto přestupcích se Drážní úřad dozví nejčastěji od Drážní inspekce, nikoliv při provádění správního dozoru. Tomu bude odpovídat i průběh řízení, kdy Drážní úřad zpravidla nebude ukládat pokutu příkazem na místě a zahájí řízení o přestupku, kdy v rámci tohoto řízení zohlední výše uvedené okolnosti.

IV.2. Nepodrobení se vyšetření (§ 50 odst. 5 písm. c) zákona o dráhách)

1. Dle § 46t odst. 1 písm. c) zákona o dráhách po novele je strojvedoucí povinen podrobit se na výzvu drážního správního úřadu orientačnímu vyšetření nebo odbornému lékařskému vyšetření podle zákona o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek. Porušení této povinnosti je přestupkem dle § 50 odst. 5 písm. c) zákona o dráhách po novele, dle § 50 odst. 6 písm. c) zákona o dráhách po novele za něj lze uložit pokutu do výše 50 000 Kč.
2. Tato v zákoně o dráhách nově zakotvená povinnost existuje již nyní a vyplývá z § 20 zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů. Novelou je fakticky pouze rozšířen okruh subjektů, které mohou vyzvat osobu k podrobení se orientačnímu vyšetření, o Drážní úřad. Ten jinak bude postupovat dle zákona č. 65/2017 Sb.
3. Výše sankce stanovené v § 50 odst. písm. c) zákona o dráhách po novele je pak shodná se sankcí, kterou lze v současnosti uložit za přestupek dle § 35 odst. 1 písm. p) zákona č. 65/2017 Sb. **Bude-li prostřednictvím orientačního vyšetření či odborného lékařského vyšetření zjištěno naplnění skutkové podstaty podle § 35 odst. 1 písm. o) zákona č. 65/2017 Sb., bude Drážním úřadem věc předána k vyřízení orgánům v tomto zákoně uvedeným (tedy inspektorátům práce či obci s rozšířenou působností), které povedou řízení o příslušném přestupku dle obecné právní úpravy.**
4. V této souvislosti je třeba podotknout, že dle § 20 odst. 2 zákona č. 65/2017 Sb. v případě, kdy osoba povinná se podrobit orientačnímu vyšetření toto vyšetření odmítne nebo jej nelze provést, provede se odborné lékařské vyšetření. Pokud povinná osoba odmítne odborné lékařské vyšetření, hledí se na ni, jako by byla pod vlivem návykové látky.
5. Dle § 19 zákona č. 65/2017 Sb. je zakázáno požívat alkoholické nápoje nebo užívat jiné návykové látky při výkonu činnosti, při níž by mohla osoba ohrozit život nebo zdraví jiné osoby nebo poškodit majetek, nebo před jejím vykonáváním, a to tak, aby bylo zajištěno, že činnost nebude vykonávat pod vlivem alkoholu nebo návykové látky.
6. Přestupku dle § 50 odst. 5 písm. c) zákona o dráhách po novele se strojvedoucí dopustí jak v případě, kdy odmítne orientační vyšetření, tak i v případě, kdy odmítne odborné lékařské vyšetření.
7. **I s ohledem na skutečnost, že zákon o dráhách stanoví pro tento přestupek ze všech přestupků obsažených v § 50 odst. 5 zákona o dráhách o novele nejvyšší pokutu (až 50.000 Kč), bude tento přestupek Drážní úřad považovat za závažný přestupek, což plyne již z toho, že zavinění bude v zásadě vždy úmyslné. Případnou pracovněprávní sankci Drážní úřad zohlední, s ohledem na závažnost přestupku však zpravidla nebude možné uložit pouze trest napomenutí.**
8. **Společně s výzvou k podrobení se orientačnímu vyšetření nebo odbornému lékařskému vyšetření zaměstnanec Drážního úřadu strojvedoucího vždy srozumitelně poučí o možných následcích odmítnutí vyšetření (včetně právní fikce, že osoba je pod vlivem návykové látky, vyplývající z § 20 odst. 2 zákona č. 65/2017 Sb.).**

IV.3. Absence a nepředložení dokladu osvědčujícího oprávnění k řízení vozidla (§ 50 odst. 5 písm. d), e) zákona o dráhách)

1. Dle § 46t odst. 1 písm. d) zákona o dráhách po novele musí mít strojvedoucí u sebe při řízení drážního vozidla doklad osvědčující oprávnění k jeho řízení na této dráze, je-li pro řízení vozidla na této dráze vyžadován zákonem o dráhách. Porušení této povinnosti je přestupkem dle § 50 odst. 5 písm. d) zákona o dráhách po novele, dle § 50 odst. 6 písm. a) zákona o dráhách po novele za něj lze uložit pokutu do výše 5 000 Kč.
2. Dle § 46t odst. 1 písm. e) zákona o dráhách po novele musí strojvedoucí řídící drážní vozidlo na výzvu Drážního úřadu předložit doklad osvědčující oprávnění k řízení drážního vozidla na dráze, je-li pro řízení drážního vozidla na dané dráze vyžadován. Porušení této povinnosti je přestupkem dle § 50 odst. 5 písm. e) zákona o dráhách po novele, dle § 50 odst. 6 písm. a) zákona o dráhách po novele za něj lze uložit pokutu do výše 5 000 Kč.
3. **Za doklad ve smyslu § 46t odst. 1 písm. d) zákona o dráhách po novele se při řízení vozidla na dráze celostátní nebo regionální považuje v souladu s § 46 odst. 1 zákona o dráhách licence strojvedoucího a osvědčení strojvedoucího, při řízení vozidla na dráze místní nebo na vlečce se v souladu s § 45 odst. 1 zákona o dráhách pak platný průkaz způsobilosti k řízení drážního vozidla nebo platná licence strojvedoucího.**
4. Dle § 46 odst. 4 zákona o dráhách může osoba bez platného osvědčení strojvedoucího řídit drážní vozidlo na dráze celostátní a regionální pouze pod dohledem osoby, která je držitelem platného osvědčení strojvedoucího pro danou dráhu nebo její část, za splnění dalších podmínek. Osoba bez platné licence strojvedoucího může dle § 46 odst. 6 zákona o dráhách řídit drážní vozidlo na dráze celostátní nebo regionální pouze pod dohledem osoby, která je držitelem platného osvědčení strojvedoucího pro danou dráhu nebo její část, druh vozidla a způsob jeho využití, a to výhradně v případě jízdního výcviku nebo zkoušky řízení drážního vozidla. Dle § 45 odst. 6 zákona o dráhách může řídit drážní vozidlo na dráze místní nebo na vlečce osoba bez průkazu způsobilosti při jízdním výcviku nebo zkoušce z řízení drážního vozidla a za dohledu osoby dopravce, který zodpovídá za zachování všech zásad pro bezpečnost drážní dopravy, a osoba dodavatele bez průkazu způsobilosti při provozování drážního vozidla neschváleného typu pro účely zkušebního provozu a při zkouškách pro schválení typu nebo změny typu.
5. Pokud strojvedoucí nebude mít u sebe v rozporu s § 46t odst. 1 písm. d) zákona o dráhách po novele příslušný doklad, ověří kontrolní osoba v evidenci osvědčení a licencí, zda jej má strojvedoucí vydán. Zjistí-li, že je držitelem licence a příslušného osvědčení, uloží pokutu příkazem na místě v minimální výši. Zjistí-li však, že není držitelem licence nebo příslušného oprávnění, zahájí Drážní úřad řízení o přestupku dle § 50 odst. 5 písm. d) a § 52 odst. 1 písm. e) zákona o dráhách po novele. Pokud strojvedoucí doklady odmítne předložit, zahájí Drážní úřad řízení o přestupku dle § 50 odst. 5 písm. e) a § 52 odst. 1 písm. e) zákona o dráhách po novele.

V. Přejchodná a závěrečná ustanovení

1. Do doby nabytí účinnosti tohoto metodického pokynu bude upraven software monitoringu licencí strojvedoucích tak, aby v okamžiku zadání neplatné/odebrané licence systém na tuto skutečnost upozornil.
2. Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dne 1. února 2022.